

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.

Fora. 8 " trimestre.

Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis á preus convencionals.

OBRA NOVA

TEORIA DEL TEIXIT

TRACTAT ELEMENTAL

DE

Composició de Lligaments

PER

P. RODÓN Y AMIGÓ

Profesor de Teoria del Teixit

Aquesta obra professional de 286 planas en 8.ⁿ y que conté mes de 300 figuras ó lligaments, es molt útil als contramestres y directors de fàbrica.

Se ven en la impremta de PERE TUGAS, carrer de Calderón, 36, al preu de 7'50 ptas. 1' exemplar.

Tractat elemental de Composició de Lligaments per D. P. Rodón y Amigó

És una talvolta atreviment lo pretendrer *criticar* una obra exida de ploma del qui es professor de teixits—segons se desprén del sots-nom de la cuberta del llibre que tenim al davant,—mes si la empresa es delicadissima, la alegría que sentim 'ns priva de veurer lo perill en que incorrém, puig que es grát lo veurer que en aqueixos temps d' egoisme personal hi ha qui impulsat solzament per lloable humanitarisme 's preocupa de la educació técnica del obrer, com qui refujintse d' eserúpols de vella llensa als quatre vents de Catalunya, desafiant als llibres de text catalans escrits *naturalment* en castellá, un enter y ver-dader tractat de teixits escrit y pensát en catalá y á la catalana; á dir un llibre profitós per lo práctic y per lo asequible á totas las inteligencias.

Lo llibre del Sr. Rodón se conté en 286 planas en 8.ª y tracta unicament dels Lligaments generals del teixit, s' absté de tot e quant se refereix á monturas de pintes, cossos, rebatens espolinats etc. y á teixits especials. Heus aquí donchs lo cos ó extructura general del llibre.

Y tran enen ordre de consideracions á la primera impresió, aixó es, al fullejar á tort y á dret lo llibre sens deixar-lo mormir, lo primer que 'ns acüt es preguntarnos si 'l tractat respón al títul d' elemental. Aquest problema té per nosaltres dos enunciats distints y ab una solució única. Si com á elemental s' entén la claretat d' exposició que campeja en tot lo llibre, encare que aquesta exposició sia ámplia, y á las inteligencias perquí destina sa obra lo senyor Rodón los hi sia posible retenir per exemple lo cúmul de fórmulas que omplint 72 planas serveixen d' introducció al estudi dels lligaments generals, sens dubte que 'l Sr. Rodón ha escrit una obra elemental. Si com á elemental s' entén l' ocupar-se ab detenció al obgecte de ferlos dúctils, d' un per un sens deixar-ne cap, dels efectes que 's produeixen ab las composicions de lligaments, la multiplicitat de fórmulas d' obtenció segons los medis fins avuy coneguts junt

ab los guapament inventats per l' autor; sens dubte també que la obra que 'ns ocupa es elemental.

Mes nosaltres l' ovrém baix distint aspecte, considerém lo Tractat com a útil pera l' obrer; per sa precisió y claretat, y de consulta pera 'l director de fàbrica ja que s' hi resumeixen los procediments tots de la obtenció de lligaments coneguts fins al present. Y per demunt de tot hi veyém lo respecte y admiració que al Sr. Rodón li han merescút las teorías del eximi Lluich ja que basa son método ab lo del mestre, aclarantlo no obstant ab notas personalíssimas. En una paraula; lo considerém altament práctic y beneficiós pera totas las clases industrials en lo ram dels teixits, circumstancias que mes y mes l' avaloran.

En veritat que en alguns punts s' hi veu alguna que altra inexperiencia— si 'ns val la frasse que emitim ab lo major respecte—en los coneixements pedagógichs, puix lo capítol 2.^{on} que 's refereix á las combinacions de lligaments resulta un poch enfarregát ja que de raig s' hi conclouen vint y cinch modos de formació de lligaments (encara que dividits per grupos) y además per conclusió lo método transpositor de Gand. Aquest capítol forssosament ha d' anar acompanyát de notas aclarativas ó explicacions del mestre en los estudis elementals, donchs qui volgués estudiar per sí l' assignatura, com molts n' hi han que per medi de tractats elementals arriban á tenir ideas sucintas d' una especialitat, trobaría que no podria passar avant perquè no retindria en la memoria los vint y cinch táeits sistemas de formació.

Lo capítul tercer tracta dels lligaments fonamentals y sas derivacions, contenint fórmulas comprensabilissimas, per exemple la composició de sarjas satinas é interrompudas, per medi de columnas y agrupacions transformadas en enunciats d' escalonament. Mes de la plana 101 fins á la 118, al tractar de las sarjas compostas, incorre novament ab lo cúmul de combinacions (també están clasificadas) que es no més que bó pera llegir, ja que sería imposible recordarlas totas; encare que estém convensúts que ja ab aquest intent foren escritas.

Se desentrotlla en lo quart capítul l' estudi dels lligaments compostos desde 'ls amalgamats fins als teixits sobrejats tro-

vantshi á faltar los radiats y adamascats (1); y 'l capítol quint comprén desde 'ls principis de juxtaposició y sobreposició dels fils ó passadas fins als cambis de las telas á dos caras.

Termina la obra ab lo capítol sisé que detalla la disposició de la cuadrícula pera admetrer los teixits múltiples, la formació y escriptura de dobles y triples telas y lligaduras respectivas, las posiciones dels fils y passadas, y finalisa lo tractát ab l' estudi de quatre classes d' encolxát ab sas especies, y ab los teixits mixtes.

Heus aquí la obra no exenta de defectes ja que no n' hi ha de perfectas mes sobre tot rublerta de sana doctrina, que llenza al vent industrial lo modestíssim teórich de la fabrica Güell, Parellada y C.^a de Santa Coloma de Cervelló, lo Sr. P. Rodón y Amigó; tractat esmeradament imprés en los tallers de Pere Tugas de nostra ciutat; y en bonas condicions de preu pera ésser adquirít per los obrers de la industria téxtil.

Ja hem tributat nostre aplauso entusiasta al comensar y lo refermém en aquest epílech, dolguentnos que la nostra insuficiencia no 'ns deixi expressar millor.

Ab tota l' ánima, donchs, desitjém assaborir, nous esclats de la correcta ploma y clar enteniment de 'n Rodón, en honra seva, en profit del nostre jovent industrial y en llahor y gloria de la mare Catalunya.

JOAN CAPMANY.

Sabadell 1 d' Agost de 1895.

(1) En lo capítol tercer ha omitit també lo dedicar un apartát als acanalats ab revés ó derivats del teletó y als acanalats mixtes que desempenyan avuy dia un important paper en la industria llanera, industria que 's de las que mes se preocupan avuy per avuy de la combinació de lligaments. Naturalment que aquestos últims tots ells son verdaders satins de curs impar, d' escalonament máxim diferencial y base de 4 xifras d' alterna igualtat dos d' ellas, mes á nostre concepte mereixian especial menció.

OBRAS PÚBLICAS SEGONS LOS PRINCIPIIS REGIONALISTAS

BASES APROBADAS EN LA ASAMBLEA D' OLOT.

(4.ª de la Unió)

Las obras públicas, un dels rams de la administració més important donadas las necessitats de la vida moderna, presentan dos aspectes diferents: lo més ó ménos técnich de la execució de la obra, ja 's considerí aquesta en sí ja 's considerí en relació ab altres ó ab totas las deméspera

formar un plan armónich ó sistemàtich, y 'l de la reglamentació de la activitat social que las ha de promoure y costejar.

En cada un d' aquets aspectes de las obras públicas ofereix lo Regionalisme principis que no sols deurán aplicarse necessàriament lo dia que 's plantegi en sa integritat per ser essencials d' aquest règimen, sino que si ja desde ara 's portan á la pràctica en lo que ho permeti l' actual desgavell administratiu, contribuïràn á la millor satisfacció de las necessitats á que las obras públicas responen.

Dits principis, com derivats d' una mateixa idea, guardant perfecta armonia ab tots los que ha definit La Unió Catalanista, tenen son fonament en las declaracions fetas en la Assamblea de Manresa, en sentit de que *Catalunya ha de ésser soberana de son govern interior* (base 6.ª); *de que la divisió territorial sobre la que 's desenrotlla la gradació gerarquica dels poders governatiu y administratiu tindrà per fonament la Comarca natural y 'l Municipi* (base 5.ª); *de que se regoneixerà á la comarca natural la major latitut possible de atribucions administrativas* (base 10.ª), y *de que 's concedirán al Municipi totas las atribucions que necessita pera 'l cuydado de sos interessos propis y exclusius* (base 11.ª). Y aixís mateix no s' han de perdre de vista las declaracions fetas en la Assamblea de Reus en sentit de que *mentres la Constitució Regional Catalana no arribi á plantejarse en sa integritat, es altament convenient que Catalunya substitueixi l' actual sistema de contribucions per un altre consistent en arreglos econòmichs ab lo Govern sobre la base de quantitats fixas*; y las declaracions fetas en la de Balaguer en sentit de que *en lo mateix cas convé que Catalunya s' encarregui del major número de serveys trayentlos de mans del Estat ó del Poder Central y venint l' import dels mateixos en descàrrech de la quantitat que en virtut dels arreglos econòmichs que 's fassin hagi de pagar al Govern á fi de imprimir en ells desde arè lo sagell característich de sa individualitat y gèni pràctich* (proemi); de que *Catalunya ab entera independència de las demés regions espanyolas y sense intervenció del Poder Central establirà las contribucions è impostos de tota mena que hagin de pagarse en son territori* (núm. I dels Principis generals); de que *pera la conservació de las carreteras, canals y ports que sigan de competència del Poder Regional podran crearse arbitris per rahó del us de ditas cosas* (Arbitris, párr. 2.^{on}); de que *tots los bens de pertenencias del Estat que radiquin en territori da Catalunya se cosiderarán de propietat d' aquesta Regió* (párr. I Propietats Públicas); y de que *los municipis seguirán possehint los que en actualitat son de sa pertenencia devent serloshi tornats aquells de que haguin sigut despossehits en virtut de las lleys desamortizadoras ó estiguin encara en mans del Estat* (párrafo II, id. id.).

PRINCIPIS GENERALS

I. Serán de la exclusiva competencia de la Administración de Catalunya las obras públicas de toda mena, ó sean todas aquellas que, tenint per objecte satisfer necessitats generals lo mateix en l' ordre moral que

en lo material, sian fetas per la Administració pública en cualsevol dels seus graus.

S'exceptuan, de conformitat ab lo declarat en la Assamblea de Manresa, las obras de defensa de la Nació y las carreteras, ferro carrils y ports d'interés general, que quedan á carrech del Poder Central.

En las que emprenduin y portin á cap los particulars pel seu compte, la Administració no hi tindrà més intenvenció que la de Policia.

II. Si be, de conformitat ab lo declarat en la Assamblea de Balaguer, se podrán crear arbitris per rahó de las obras públicas, aquets no podrán may, baix cap pretext ni excusa, destinarse més que á la conservació de la mateixa obra y á la construcció d'altras de similars.

III. Las obras públicas de Catalunya se classificarán en obras d'interés *regional*, d'interés *comarcal* y d'interés *municipal*.

IV. Las primeras serán de competencia exclusiva de la Administración general de Catalunya ab arreglo á la organisació que s'estableixi, de conformitat ab las bases de Constitució acordadas en la Assamblea de Manresa.

V. Mentre no pugui plantejarse aquell régimen y subsisteixi la actual divisió de Catalunya en provincias, una Junta composta de delegats de sas respectivas Diputacions, será la que entengui de las obras públicas d'interés *regional* no sols en sa concepció, sino en sa realisació.

VI. En lo possible 's procurará que las obras públicas *regionals* contribueixin á equilibrar lo moviment económic, trayentlo dels grans centres de població, pera dar major vida als pobles y llocs de menor importancia.

VII. Al mateix fi 's procurará fomentar, per medi de las obras públicas *regionals*, la riqueza agrícola, industrial y minera de tot Catalunya, prenent en compte no sols la que avuy es objecte d'explotació, sino aquella que per falta de medis queda improductiva.

VIII. Previ lo corresponent estudi, se formará un Plan general de tot Catalunya que obeheixi á's dos principis anteriors, y baix la base de que tots los pobles estiguin en comunicació, á qual efecte tots ells deurán tenir quant ménos una carretera que 's considerara de interés *regional* que 'ls dongui accés á la més pròxima via de comunicació de igual classe. Serán aquellas de construcció preferent.

En lo possible la administració *Regional* dotará á las carreteras de tots los avenços que facilitin la tracció.

IX. Aixís mateix la Administració *Regional*, previ l'estudi convenient, deurá projectar y portar á execució un Plan de ferro-carrils secundaris y econòmics que, combinats ab los de caràcter general avuy existents ó en projecte, posin en comunicació totas las comarcas naturals de Catalunya entré sí y aquestas ab las demés Regions Espanyolas, y ab l'extranger, y segueixin lo curs dels rius més importants.

Nota.—Lo senyor delegat que defensá aquesta base feu un estudi del plan general de vias de comunicació que per acort de la Assamblea deu acompanyar á la edició oficial d' aquestas bases.

X. Lo construcció y explotació dels ferro carrils á que 's refereix lo número anterior, á falta d' empreses particulars que ab bonas condicions se n' encarreguin, correrá á càrrech de la Administració Regional.

XI. També, prévis los deguts estudis hidrográficsh, s' obrirán lo major número possible de canals pera 'l rego, que podran també ser aprofitats si sas condicions ho permeten pera transports y com á forsa motriu, y 'ls ports marítims que las circunstancias aconsellin pera lo major desentrotlló del comerç y de la industria en sos diferents rams.

XII. Mentres subsisteixi la actual organisació administrativa, las Provincias catalanas contribuirán al cost de las obras de carácter *regional*, no pel major ó menor interés que hi tinguin cada una d' ellas, sino á proporció dels recursos ab que respectivament comptin.

XIII. Serán de la exclussiva competencia de las Comarcas naturals ab arreglo á la organisació administrativa, que, de conformitat ab las bases de la Constitució acordada en la Assamblea de Manresa, s' estableixin totas aquellas que, independentment de las *regionals* ó en combinació ab aquestas, siguin d' interés particular seu.

Mentres dita organisació no existeixi, la Junta composta de delegats de las Diputacions provincials y aquestas corporacions facilitarán als Municipis de cada comarca los medis pera agruparse á fi de portar á cap totas aquellas obras públicas d' interés de las mateixas.

XIV. Serán de la exclussiva competencia dels Ajuntaments las obras públicas d' interés *municipal*, qualsevol que sia la relació que tinguin ab las *regionals* y *comarcals*.

XV. Los Ajuntaments, aprofitant los moderns avenços respecte de trasmisió de forsa motriu, realisarán las obras necessarias pera que pugui ésser repartida y portada á domicili, á fi d' emancipar, en lo possible, al treball dels grans establiments industrials y darli un carácter doméstich.

XVI. En lo que 's refereix á las obras públicas *municipals* que tenen per objecte 'l sanejament y millora urbana de las poblacions, poden considerarse inspiradas en lo criteri regionalista, las següents reglas: 1.ª En tota reforma ó innovació deu pendrerse sempre en compte lo modo d' ésser de la localitat sense sacrificarlo may á principis generals y absoluts. 2.ª En aquest concepte may se pendrá com á base única de criteri pera la obertura y reforma dels carrers, la línea recta, ni la uniformitat y simetria. 3.ª Las alineacions dels carrers quedarán en suspens mentres no puguin ferse en la totalitat projectada. 4.ª A pretext de alineació no sols no podrá destruhirse cap monument artístich ó histórich, sino que per lo contrari, en las reformas que 's projectin, fins deurá tenirse en compte la conservació dels edificis particulars, que per sas especials circunstancias ho meresquin.

MONUMENTS PÚBLICS

Aquets, considerats en si mateixos, venen compresos en lo tema que ha d' ésser objecte de las deliberacions de la Assamblea d' enguany y en tal concepte se proposan los següents principis:

I. Tots los monuments de caràcter artístich ó històrich que radican á Catalunya y son avuy de pertenencia del Estat, quedarán baix lo domini de la Regió Catalana, sense que aquell puga reservarsen cap á pretext de la defensa del territori, ni per cap altre.

Aixís mateix tots los monuments que están en poder de particulars, en virtut de las lleys de desamortisació, serán recobrats per lo Poder Regional, mediant lo just reintegro.

II. Lo Poder Regional procurarà que 's restableixi 'l cult en totes las iglesias de caràcter monumental, avuy abandonadas ó destinadas á altres usos, tant per lo major enaltiment de la fé catòlica y respecte á la voluntat de sos fundadors, com per ésser aquest lo millor medi de lograr sa conservació.

També 's posará d' acort ab lo Poder eclesiàstich pera que 'ls Monestirs y Convents recobrats ab arreglo als principis anteriors, que encara sían apropiats per la vida monàstica, sían retornats á las Ordres reiligiosas á las que havían pertenescut ab tal que aquestas conservin la antigua organisació regional ó tornin á restablirla ó á aquellas altras modernas que 's considerin més idóneas dintre d' aquesta idea.

Per la seva excepcional importancia serán objecte de la particular atenció del Poder Regional los Monestirs de Ripoll, Poblet y Santas Creus.

Igualment se posará d' acort lo Poder Regional ab lo Eclesiàstich pera que á pretext de milloras no desapareixin de las iglesias y altres llochs sagrats los sepulcres, lápidas y demás objectes consemblants d' interès històrich ó artístich.

III. Lo Poder Regional podrá expropiar las Casas Senyorials de marcat caràcter artístich ó històrich que estiguin en manifest estat d' abandono per part de sos propietaris, cedintlas als Municipis pera Casas Comunalis; y també algun dels antiehs castells més notables, restaurantlos en lo possible.

IV. No 's consentirá may la destrucció del ponts antiehs á pretext de milleras en la vialitat. Quan las necessitats de las poblacions exigeixin la destrucció de las antigas murallas y portals se procurarà conservarne algun fragment que dongui idea de son caràcter y passada disposició. Se procurarà també conservar los creus de terme, restablint la costum de senyalar ab ellas las entradas y confins dels pobles.

V. Se conmemorarán per medi de lápidas explicativas, colocadas en los monuments públics, los grans fets històrichs que hi tinguin relació pera ensenyansa é ilustració del poble.

VI. Pera millor conservar los monuments històrichs y artístichs de propietat particular, aixís com també las construccions y fragments de

las civilisacions antigues que 's descobreixin, se compensarán los perjudicis que sa conservació ocasioni á sos propietaris, per medi d' exempcions de contribució ab arreglo al número III dels Principis generals de la Assambla de Balaguer. Si 'l propietari acordés sa destrucció podrán ésser expropiats per causa d' utilitat pública.

Se creará una comissió de personas competents ab las corresponents delegacions, á fi de que no sols los particulars sino 'ls Rectors, Ajuntaments y altres entitats que desitjin fer obras y no sápigam a qui demanar consell pera la millor manera d' executarlas, puguin voluntaria y gratuïtament assessorarshi.

L I T E R A T U R A

LA DAMA NEGRA.

Té la botiga de casa, gracias á Deu—perque de tot s' ha de donar gracias á Deu—tan bona orientació, que sols veig el sol al istiu, quan se fá mes revessa sa visita; en cambi, compta ab tants bons esbarjos que, ni un espirall, ni un remalehit forat te per derrera. De modo que, axis per véure 'l sol al ivera com per orejarme al istiu, tinch d' arribarme á la porta.

Plantificat en son diutell com un guayta en sa garita, allí 'm retorno del fret ó 'm refaig de la calor, en las estonas de vaga..... si tinch estonas de vaga quan las desitjo, sino está nubol quan anyoro 'l sol, y si corra un alé d' ayre escadotser quan reparo que m' ofego. Ab lo qual vull dir, si es que no vaig errat, que mas centinellas—fét y fet— hi son prou escasas.

Apesar d' aixó, y ab tot y esbargir mos ulls, per distreure 'l temps, desde un punt de mira tan reduhit, y per un radi tan migrat, sia per natural observació ó per enconnada tafania—qu' estreç ha d' ésser llur lligam quan tant me costa esbrinarho—m' entero d' algunas fetas y m' adono de moltas cosas..... Fruyt d' aquets moments d' expansió es, donchs, la «Dama negra», quí singular episodi vaig á contarvos.

*
* *

Mitjansava l' Abril. Un sol ruhent, un cel blau y un ayret fresquivol, un temps abonantsat, que recordava 'l del Paradís, justificant ab sa explendidesa la cayguda de nostres pares, glorificava aquella diada. Arrambat á la vidriera, anava resseguint l' escapuló de sol, l'esbiaxat llens d'enlluernadora llum, que s' esmunyia pel vehí casat, escorrentse per son frontis á mimvadas..... Ja era al primer pis..... Ja se 'n anava al segon. Ja conseguia 'l ters..... al retirarse la llum, finestras y balcons, ab la cruesa de los materials, me renovavan la impresió del Corpus, llavors que, ja passada la professó, van treyent els vehins del curs los llamants damassos de las baranas. Un sobtat quefer me feu entrar á dins, y al retornar á ma garita, ja 'l sol pampellugava per las téulas... «Adeu!... Adeu!... fins á demá!... vaig

dirli, ensentimentats mos ulls per l'anyorament de sa companyia... Serà una flaquesa meua; pero, quan lo sol s' esmuny endalt, guspirejant pel cayre del teulat, ab aquells espillaments qu' enlluhernan á toms, com si fossen pedras preciosas, s' exalta ma fantasia, y m' afiguro veurehi allí... què se jo?... unas mans que m' saludan, uns mocadors que volean, uns dits que m' envían besos, besos fosforescents, rutilants, irissats; animetas de mos propis, sens dubte, convertidas en átomos del rey-astre...

Al retirar la vista del teulat vaig reposarla en la finestra de la Tuyas... Es una finestreta com un puny, pero, riolera com una gloria. Dos roserets y duas clavellinas, redressadas per fils-ferros, gayre be omplan tot son vano. Apenas si la Tuyas hi pot treure 'l cap quan la calor la ofega ó l' encuriosament li atia... Com que, al abocarshi, roja de galdas y ab son mocador llampant, sembla una rosa de Alexandria, reposant sobre un tou de fullas, redoltada arréu de poncelletas... Per més gloria, mitja dotzena d' aucells, encatiuats en sas respectivas gábias, sospesas á un y altre costat del vano, alegran ab sas reñiladoras passadas aquell florit y joyós niu, qu' aparenta desde lluny com un tríptich esmaltat, obertas sas portellas y ressaltant enfora sós requadros... Mes, la imatge d' aquell aitar, lo Jesuset d' aquell Maig, la mestressa d' aquella toya, l' aixerida de la Tuyas, no hi era...

Vaig decantar un xich els ulls... y las orenetas van sobtarme. N' hi ha dos nius; un menos que l' altre any... Sinó pel barbre del Siset, el gran dels llogaters del terrat tots encara hi foren... Pero 'l bergant, per sumar una homenada més á las moltas que l' acreditan de brétol, ab la excusa d' un fingit amohino... (¡quin amohino 'l de las bestiolas!...) s' armá d' un estrényinador y burxant y refregant la paret, enruná del tot la jassa... Al retornar las orenetas hi prengueren una quimera!.. Las dels altres nius s' hi entafuraren totseguit, al despartirse 'l vol, á la primera veu de *rompen filas!*... pero las del niu de dalt... ¡pobretas!... fins daban llástimal... Tot era volar á son entorn, rondarlo, arraparse á sas runas, llensarse al piá del carrer, bequetejant fanch, aplegant brossa pera reconstruhirlo; l' aburriren al fi, obsessats per alguna superstició, tal com nos passa als homes, y contemplantse de nou, anyoradissos, gelosos de la sort de sos companys, y ensentimentats, sens dubte, com á nosaltres nos succehiria si al retornar d' una excursió 'ns trobessem sense casa, enrunada pel foc ó esquarterada per un llamp, se n' esquitlláren á tota pressa... ¡Quina maledicció llensarian las pobretas al fautor d' aquell delicté, ans d' abandonar son niu, 'l niu de sos amors, bressol de sos fills y anyorat aixapluch de son romiatje, que tant haurian sonniat y aliont confiavan reporsarhi!...

Com que, si al trapella de 'n Siset si m' esdevingués alguna de crespa, ho atribuiria al conjur de las bestiolas!... Qui sab!... Hi ha tants misteris, tants secrets desconeguts en aquet mon encara!...

Pero, com las orenetas ja eran al niu, vaig esbargir ma vista per l' audrona... Una novetat va sobtarme. S' havia llogat un pis, el quart, bessó

del de la Tuyas; sino que valia una pesseta menos porque 'ls derrerars, per l' adossament d' un terradet, feyan esquena d' ase... En quant á compartiments, eran parions del tot; uns caus hont sols s' hi acomodavan á viure 'ls que no podían bastreure p. r lloguer mes enllá de deu pessetas!... Vaig adonarmen pels testos... Una pensamentera, un violer de tot l' any y una menta romana; moradas de color sas flors, com emblemas de la tristesa... ¡Quin contrast!...—me vaig dir; sorprés,—reparant la finestra de la Tuyas tant llampant, tant virolada!...

Pensant ab los nous vehins vaig recordarme qu' uns vespres abans, s' habia aturat devant de casa un carretó ple de fato... un carretó desmarxat ample de barana, d' aquells qu' hi cab tota una muda de deu pessetas de lloguer, ab son rétol de *llogat* al cim, cruixint ab ayre insolent, com desvergonyit «Ynri» bescantador de la miseria.

Vaig atinar, après, que, prop del fato que trasvalsavan per l' ull de la escala, s' hi esqueyan dos bultos, un de gris, que m' aparegué 'l d' un home, ja d' anys, y un de negre que m' semblá 'l d' una noya, feta y casadora y neta sens dubte, y, encuriosintme per coneixels, vaig enlayrar la mirada... Los testos s' hi veyan sols... Els porticons mitj closos... «¡Be prou que 't vagará!...»—'m vaig dir, endinzantme per la botiga. El vehi de més avall, un aixerit sastret, que de tot feya menos del ofici, sonant y ressonant son acordeon, en cercament d' una endiastrada mazurka, 'm des-sentevana de sobte más cabórias....

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuad)

NOVAS

Lo dijous y divendres passat celebrá aquesta ciutat las festas de son patró Sant Feliu, vegentse poch mes ó menos concorreguda com 'ls de més anys.

Comensá la festa ab repich de campanas y una gran tronada y acabá ab un disparo de fochs artificials per los acreditats pirotécnicos R. Saura y filis.

Molt digne d' elogi fou la obertura d' una *Exposició de labors* en la Escola Municipal de Corte.

Los solemnes oficis celebrats en la Parroquia de Sant Feliu, foren sumament concorreguts.

La solemne professó que ab motiu del Sant sorti de la mateixa Parroquia á las 6 de la tarde del dijous y qual penó principal portá lo lltre. Alcalde se vegé ben concorreguda.

Molt plens fóren los balls celebrats en lo *Envelat*, en salons públichs y societats, aixís com també los Teatres, Euterpe, Camps de Recreo, Ateneo Sabadellés y Associació de Católichs.

Los concerts públics á càrrech de la Banda Municipal d'aquesta ciutat y Banda del Regiment Infanteria de Luchana de Barcelona fóren acertadament dirigits y executats.

No cal parlar de la *Fira* perque es igual que no s'hagi celebrat, donchs segons tenim entés per no estar conforme los fraires en establir sas paradas en lo lloch que se 'ls designá, molts de ells acordaren no parar.

Dia un periodich de Zaragoza que per las festas de la Mercé vindrán á Barcelona los orfeon bilbains, pamplonés y zaragozá.

En la sessió celebrada lo passat dimars en lo Municipi hi succehi un verdader fenómeno.

Haventse presentat en l' assumpto del Arquitecto Municipal á mes del dictámen de la Comissió de Foment, vot particular de la minoria de dita Comissió, al procedirse á votació després de pronunciadas algunas paraulas, en favor y en contra dels respectius dictámens, nos trobarem ab lo següent:

Per 10 vots contra 9 se rebutjá 'l vot particular en lo quin s' autorisava al Ajuntament per nombrar se lliurement l' arquitecto.

Per 10 vots contra 9 se rebutjá 'l dictámen de la Comissió en lo quin se proposava al senor Batlleuall pera desempenyar la plassa.

Y finalment, posada á votació després de tantas contradiccions y faltas de criteri, la plassa d' arquitecto, obtingueren 9 vots cada hú los senyors Borrell y Batlleuall, un en blanch y cap lo senyor Fatjó.

Al sortir de la sessió s' feyan tota mena de comentaris, suposant los mes que qui rebutjá ab son vot lo vot particular y rebutjá seguidament després lo dictámen, votant en blanch després y produhint l' empat, era una mateixa persona.

Si aixó fos cert valdria la pena que 'l Cabildo Municipal en sessió extraordinaria acordés aixecarli una estatu per sa conseqüencia, son civisme y son recte y ferm criteri.

Aquesta tarde tindrà lloch en lo teatro Euterpe un gran festival en el que hi pendrán part un gran número de societats corals y la Banda del Regiment de Asia.

Dit festival será dirigit per lo mestre Rodoreda.

Avuy á la nit en lo teatro Euterpe tindrà lloch l' estreno de la comedia catalana *Lo Diner*, traduhida del francés per D. Joseph Me Pous; acabarà la funció ab lo juguet *Una senyora sola*.

Desde Fransa envían á «La Veu de Catalunya» la nota següent:

Sessió de la Cambra de Diputats, dia 2 de Juliol: Lo Ministre Poincaré dona compte d' una informació enviada per lo prefecte del Nord, referintse á la diócessis de Cambrai, y 'n llegeix aquest fragment:

«Lo bisbe Monnier al objecte de fer més durable y segura la influencia dels capellans en los indrets flandesos, creá en lo Seminari ó la mantingué, si ja existia quan ell hi aná, una secció especial pera la preparació del clero destinat especialment als llochs nomenats.

«Conservant per miras egoistament interesadas l' ús de la llengua flandesa en una grant part del departament, lo clero ha contribuït no pas poch ni gayre á mantenir en sos habitants arreladas prevencions contra 'l govern, de las que 'n valen menys l' interés nacional y 'ls agents del govern.»

Lo Diputat Mossen Lemire.—Las llenguas no 's matan senyor ministre.

Lo Ministre Poincaré.—No tracto pas de matar las llenguas; però com que jo entench més be la llengua de Fransa que la flandesa, m' estimo més que aquells que manifestan intencions de revolta contra 'l govern parlan en francès que no pas en flandés.

Lo comte de Lanjuinais.—NO 'S POT PREDICAR SINÓ EN LA LLENGUA QUE COMPRENEN LOS FIDELS; EN LA BRETAGNE 'S PREDICA EN BRÉTÓ...

Molts Diputats de la Dreta.—Aixís se feya abans en la Alsàcia.»

Pera 'l certámen del *Centre Catalanista* d' Olot, ademés dels publicats en lo cartell, han sigut oferts los següents premis:

Un objecte d' art, ofrena del Ilm. Ajuntament d' aquesta vila, á la millor oda al insigne olotí Joan Pere Fontanella.

Un objecte d' art, ofert per la Junta organitzadora, á la millor composició en vers, humorística, de tema lliure.

Copiém de «La Veu de Catalunya» De la societat coral «Euterpe» han dexat de formarne part un bon nombre de coristas, que baix la direcció del mestre Morera, constituirá una nova societat musical, que, segons indicis, desterrará tots los usos forasters presentantse ab fesomia verament catalana.

Lo «Diario Oficial del Ministro de la Guerra» ha publicat l' ordre criant á los reservistas del reemplas de 1891 perteneixents al cos de Ingeniers y al arma de infantería:

Los reservistas deuran concentrarse 'l dia 9 del actual en las capi-

talitats y regiments de reserva; lo 10, serán destinats á cos y l' 14 se incorporarán als seus respectius.

Segons llegim, se projecte la construcció en Tarrsa d' un observatori astronómic.

L' ajuntament de San Esteve de Castellar ha nombrat fills adoptius de dit poble á la senyora Viuda de Tolrá y al Rvtn. don Joaquim Pujol y Rosés com pública demostració de gratitut per sos continuats actes de generós desprendiment en favor de la població.

L' Ajuntament de Sans ha acordat no pendrer part en las próximas festas d' aquella població, en virtut del estat precari en que 's trova y per considerar que avans que gastar diner en festas deu emplearse en algunes milloras de utilitat que necessita aquell poble.

Un aplauso al esmentat ajuntament.

En lo «Frontón Tarrasense» avuy á las 5 y mitja de la tarde se jugará un partit de pilota á cesta, entre los renombrats pelotaris, vermells, Eloy Gastelumendez y Valeriá Urbietá, contra Francisco Ciarán y Tomás Oyarbide, blaus.

Avuy tarde y nit tindrán lloch dos balls en lo envelat están los programas confiats á la Banda Municipal d' aquesta ciutat.

En lo teatro Camps de Recreo se posará ab escena aquesta nit lo famós drama *D. Alvaro ó la fuerza del sino*.

Per causas imprevistas la Secció de Bellas Arts y Bellas Llettras del Centre Catalá, ha suspés la vetllada que estava anunciada per aquest vespre.

Escrihuen de Solsona, que dias enrera la Sra. Mestra de la escola municipal de párvuls (la elemental es deserta de alumnas) celebrá públichs exámens que foren bastant lluhits. Un incident interessant esdevingué al final de la festa. Preguntá la Sra. Mestra (que per altra part te bonas

qualitat pera 'l càrrech), no recordém be si á un noy ó noya, *los mandamientos de la ley de Dios*, que 'ls cantá com una calandria. En havent acabat, s' alsa 'l digne Párroco de la Catedral y 'ls hi pregunta en catalá, com mana la santa iglesia, corretgint á la Sra. Mestre que, ja avisada alguna altra vegada, no n' havia fet cas y llancant allí una enérgica protesta contra les reformes ó corruptels de la ensenyança que dona 'l centralisme ab método lliberal quetants estragos y tristes conseqüències porta y portará si Deu no hi posa remey, Ben digne es, donchs, 'l Sr. Párroco de Solsona de nostra mes coral enhorabona, y de la de tots los catalanistes per la enteressa y energia en compliment de un dels debers mes sagrats de tot Párroco, de vigilar se donga á les criatures, ovelletes seues, una ensenyança com cal y mana la santa Iglesia.

Foment y Previsió Agrícola

SOCIETAT MUTUA COOPERATIVA

BANCH NACIONAL AUXILIAR DELS AGRICULTORS

Segurs per incendis, cullitas y bestia

Domicili social: **BARCELONA**, Ronda San Pere, 3.

SUBDELEGACIÓ DE SABADELL Y SON PARTIT

Evaristo Ant.ⁱ Saló.-Carrer de las Planas, 9

Eixa Societat assegura per los perills de incendis, de cullitas y de bestia cavallar, mular, burriçal y boví, concedeix préstams, anticipos y descomptes y ajuda ab sos auxilis als agricultors.

En conformitat á lo previngut per los Estatuts, queda oberta la subscripció á las Cédulas cooperativas de á 25 pesetas cada una, quinas participan dels beneficis de la Societat ab obció á premis y amortisació per sorteig, en la oficina de eixa Subdelegació Carrer de las Planas n.º 9.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres ó un *biscuit-glacé*, pa y ví.

També s'atmeten abonos á preus ventatjosos. Servey esmeradíssim.

Restaurant Colon, Rambla, Barcelona

JOAN COMAS FAURA

Dipòsit de música de totes classes

Pianos

Ventas, Lloguers, Cambis, Reparacions y Afinacions

Ventas á plazos á 2 duros setmanals

RAMBLA, 67.-SABADELL

BANCH DE SABADELL

Pren á descuento y negociació cupons Interior, Exterior, Amortisable y Billets Hipotecaris Isla de Cuba, venciments corrents.

Horas de despatx: de 9 á 12 matí, tots los dias feyers.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL.